

Topidla a komíny - jak bychom s nimi měli nakládat

Je nutné zajišťovat čištění a kontrolu komínů způsobem a ve lhůtách stanovených zvláštním právním předpisem, vyhláška 111/1981 Sb. o čištění komínů.

Komín je zpravidla svislá konstrukce s jedním nebo více otvory. Tyto otvory slouží k odvodu kouře z tepelných spotřebičů. Komíny a kouřovody se musí udržovat v takovém stavebně technickém stavu, aby byla zajištěna požární bezpečnost při provozu připojených tepelných spotřebičů, zejména musí být zajištěna celistvost a neprodyšnost komínového pláště. Dále je nutné zajišťovat čištění a kontrolu komínů způsobem a ve lhůtách stanovených zvláštním právním předpisem, vyhláška 111/1981 Sb. o čištění komínů.

Babí léto již pomalu končí a lidé si tak musí začít vytápět své domovy. Minulá extrémně dlouhá topná sezóna se neobešla bez mnoha požárů souvisejících s topidly (ať už na plyná, kapalná, tuhá paliva či elektrické spotřebiče) a komíny. Na těchto nehodách se bohužel vedle technických závad mnohdy podílí i lidská neopatrnost či neznalost.

Stačí zmínit jen několik ilustrativních příkladů. Zhruba před rokem, 18.10. 2005, si například žena na Kolínsku zatápěla v kuchyňských kamnech za pomoci benzínu. Stačil okamžik a plameny zachvátily její rodinný dům. Podobný případ se odehrál loňského října v obci Osíčko na Kroměřížsku, kde muž kvůli snaze zatopit v kamnech za podpory benzínu utrpěl vážné popáleniny a svou nedbalostí na domě způsobil statisícové škody. Požár může způsobit i špatné zaústění kouřovodu kamen na tuhá paliva. Právě fakt, že kouřovod vedl místo do komína do větrací šachty, zapříčinil loňského října požár patrového bytového domu ve Vyškově. V bytovém domě v Plzni zase do vyvločkovaného komínového průduchu, určeného pro plynové kotle, muž zatopil kotlem na tuhá paliva – výsledkem byla zakouřená koupelna ve vyšším podlaží.

V únoru letošního roku doplatil muž v Albrechticích na jinou nedbalost – na elektrickém přímotopu si sušil oblečení tak intenzivně, až se textilie vznála a následný požár poničil obytnou bu

Mezi nejčastější příčiny vzniku těchto požárů patří nesprávná obsluha topidla (v roce 2005 164 případů), manipulace se žhavým popelem (104 případů), umístění hořlavých látek v blízkosti topidla (90 případů), nebo špatné umístění či instalace topidla (88 případů), či zazděný trám v komíně (69 případů). Nedostatečná údržba se pak podepisuje i na technických závadách komínů, kouřovodů a topidel, které způsobují požáry nebo úniky zplodin.

Také v letošním roce již museli hasiči zasahovat u požárů komínů či topidel. Proto neuškodí, když si zopakujeme základní pravidla užívání topidel a komínů.

Ještě před topnou sezónou by si měl každý vyčistit kamna a seřadit kotel topení. Topí-li se pevnými palivy, zanesený komín vede nejen ke špatnému hoření, ale roste i nebezpečí vznícení sazí, škvíry v komínovém plášti zase hrozí vznikem požáru na půdě. U plynových kotlů je navíc nutná jak čistota komínových průduchů tak předepsaného tahu komína. Mnoha neštěstím může zabránit to, když si sami zkontrolujete, zda máte řádně upevněný kouřovod, zda není někde spotřebič nebo kouřovod propálený nebo zda fungují uzávěry komínových dvířek. Uživatel je povinen zajistit pravidelné odborné revize a kontroly stavu spotřebičů nebo čištění a kontroly komínů podle jednotlivých typů tepelných spotřebičů. Zatímco u elektrických spotřebičů můžete lecos zkontrolovat sami (např. přívodní šňůry, zásuvky i dimenzování pojistek proti případnému zkratu), pravidelnou prohlídku u tepelných spotřebičů na plyn a revizi komínu ponechejte raději na odborníkovi.

Při samotném užívání topidel bychom neměli zapomenout na dodržování několika bezpečnostních zásad:

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat správné instalaci a údržbě topidel. Vždy se řiďte návodem výrobce, který musí být připojen k výrobku. V žádném případě neinstalujte topidla bez odborné pomoci.

Topidla nepodrobujte jakýmkoliv domácím „vylepšením“ nebo úpravám, zvyšuje se tím riziko vzniku požáru, výbuchu či jiného neštěstí.

Vždy je třeba dodržovat zásadu bezpečné vzdálenosti od dalších zařízení v místnosti (ale i od stěny!!!). Na ni pamatujte již při instalaci nového tepelného spotřebiče, a to i s ohledem na stavební konstrukci a podlahovou krytinu. Pokud není možné bezpečný odstup dodržet, musíte zajistit alespoň kvalitní tepelnou izolaci. Jakékoliv hořlavé látky a předměty, které se mohou vznítit, (ba i obyčejný hadr), skladujte pokud možno co nejdále od topidel. V žádném případě neodkládejte na topné či ohřevné plochy jakékoliv hořlavé předměty. Pozor zejména na barvy nebo laky!

Topné těleso na tuhá paliva zabezpečte ochrannou (nehořlavou) podložkou pod topidlem, které znemožní vznícení podlahy tvořené hořlavými materiály a zabrání také žhavým uhlíkům vypadlým z kamen zapálit okolní předměty. Ochranná podložka by u všech spotřebičů na pevná paliva měla přesahovat půdorys spotřebiče nejméně o 30 cm před příkládacím a popelníkovým otvorem a 30 cm na bočních stranách, v případě tepelného spotřebiče k vaření se jedná o 60krát 30 cm. U krbu jsou zásady ještě přísnější (izolační podložka o 80 a 40 centimetrů).

Pokud máte plynové vytápění, dodržujte lhůty revizí plynových spotřebičů (zpravidla 1 krát za 3 roky) a pravidelně kontrolujte, zda správně fungují. Nebezpečí hrozí zejména u otevřených spotřebičů, kde při samovolném uvolňování plynu může dojít k otravě. Uživatelé plynové kotle musí minimálně jednou ročně zajistit kontrolu celého spalovacího procesu, čistotou hořáků počínaje a funkcí pojistkového ventilu či termostatu konče.

Topidla potřebují pro svou správnou funkci dostatečný přísuv vzduchu. U některých druhů topidel (např. u karmy) hrozí v případě nesprávného větrání otrava oxidem uhelnatým.

Každé topidlo a komín je konstruováno na určitý druh paliva a jeho používání je nutné dodržovat. Pokud přejdete z jednoho druhu paliva na druhý (např. z plynového vytápění na topení dřevem), vždy si nechte u odborníků zkontrolovat, zda je váš komín pro tuto změnu vhodný.

Pro topení nepoužívejte nic, co do kamen nepatří – např. biologický či jiný odpad (sláma, umělohmotné lahve apod.). To má nejen nezanedbatelné ekologické důsledky, ale zvyšuje to riziko poškození kotle, kamen, kouřovodu nebo komína, čímž roste i nebezpečí vzniku požáru.

Kamna na tuhá paliva nesmíte nikdy zapalovat pomocí vysoce hořlavých kapalin (např. benzínu), vždy hrozí vznícení hořlavých par. Dejte si pozor, abyste netopili vlhkým topivem. Při spalování např. vlhkého palivového dřeva klesá jeho výhřevnost, odpařená voda navíc negativně působí na tepelnou techniku a proces spalování.

V případě topidel na tuhá paliva dávejte bedlivý pozor na žhavý popel. Nechte jej zcela vychladnout a pak uložte do nehořlavých nádob (např. kovu), které jsou neporušené, uzavíratelné a umístěné v bezpečné vzdálenosti od hořlavých látek a stavebních konstrukcí z hořlavých hmot. Vyvarujte se ukládání žhavého popela do plastových popelnic, ty se totiž mohou pak žářem zdeformovat. Kvůli špatnému uložení popela každoročně dochází k požárům nejen popelnic a kontejnerů, ale i obytných a hospodářských budov.

U elektrických topidel je nutné dávat pozor např. na v koupelnách často používané infrazářiče. Ty se rozžhají do vysokých teplot, hořlavé materiály by se proto v jejich blízkosti (cca 1 metr) neměly vůbec vyskytovat.

Pamatujte, že zkontrovaný a dobře vyčištěný a seřízený tepelný spotřebič přináší nejen spolehlivější provoz a požadovaný výkon, ale i významnou úsporu paliva.

Nesmí se však zapomínat ani na k tepelným spotřebičům připojené komíny (zpravidla svislá konstrukce s jedním nebo více otvory, které slouží k odvodu kouře z tepelných spotřebičů) a kouřovody (roura spojující kamna se spalivovou cestou, respektive komínem).

Komíny a kouřovody s připojenými tepelnými spotřebiči se musí udržovat v řádném stavebně technickém stavu. Konkrétně to znamená například udržování celistvosti a neprodyšnosti komínového pláště, i starší komín by měl být řádně vyspárován a pokud možno omítnut. Požáry často vznikají například žhnutím trámů zazděných v komíně (obvyklé zejména u starších staveb).

Kouřovod vedoucí z topidla do komínového tělesa musí být správně izolován.

Dbejte na řádné zaústění kouřovodu do komína, dodržujte návody a technické podmínky stanovené výrobcem tepelných spotřebičů. I v případě komína může mít zanedbání neblahé následky. Špatné (netěsné) zaústění kouřovodu do komínového tělesa může díky nekontrolovatelnému uvolňování zplodin způsobit vážné poškození zdraví. Neudržovaný komín rovněž zvyšuje riziko výbuchu kamen.

Pamatujte, že sebemenší nečistota v komíně může způsobit velké nepříjemnosti, ať již dlouhodobé žhnutí a následný otevřený požár nebo otravu lidí jedovatým oxidem uhelnatým. Pravidelné vymetání sazí v komíně a vybírání odpadu by mělo být proto samozřejmostí, stejně jako kontrola jeho technického stavu. Pro ještě přijatelné zajištění bezpečnosti byste měli provést čištění a kontroly komínů a topidel alespoň před začátkem topné sezóny a po jejím skončení. Platná vyhláška č. 111/1981 Sb. předpokládá čištění (revize) komínů 2-6krát za rok v závislosti na typu a výkonu topidla.

Ačkoliv čištění vlastních komínů lze teoreticky provádět svépomocí, lepší je se spolehnout na odborníky – kominíky. Ti by měli provést revizi komínu i v případě, že se chystáte ke komínu připojit jakýkoliv spotřebič, nebo hodláte změnit druh paliva.

K požáru může dojít i od nedostatečně zajištěných komínových dvírek, z nichž pak mohou vylézat jiskry či žhavé materiály. Vybírací dvířka u paty komínu by neměla být nikdy umístěna v obytných místnostech, pevně uzavřena musí být i vymetací dvířka na půdě.

Používání komínů, u nichž byly zjištěny závady, je zakázáno.

Zásada bezpečné vzdálenosti platí také pro komínové těleso, hořlavé látky by od něj měly být v půdních prostorách vzdáleny nejméně 1 metr – riziko zvyšují zejména textil a seno. Do komínového zdiva nesmí zasahovat ani k němu těsně přiléhat žádné hořlavé stavební prvky (jako konstrukce rovu, stropu, obložení apod.).

Pamatujte, že za nezávadný stav komínů nese odpovědnost správce nebo majitel objektu, ne kominík. Hasiči mohou za špatně vyčištěný komín nebo jiné porušení zásad bezpečného provozu topidel a komínů udělit pokutu.

V případě vzniku požáru sazí v komíně urychleně odstraňte veškerý hořlavý materiál z blízkosti komínového tělesa. Zavolejte hasiče na linku 150 nebo 112. Požár sazí v komíně nikdy nehaste vodou, mohlo by dojít k jeho popraskání nebo dokonce výbuchu. Do příjezdu hasičů se můžete pokusit zkrotit plameny pomocí vhadzování písku vymetacími dvířky nebo ze střechy do komína.

Pokud požár vznikne od topidla na plyn nebo elektřinu, musíte ze všeho nejdříve vypnout přívod energie. I když se vám podaří oheň uhasit vlastními silami a budete chtít uplatnit náhradu způsobené škody u pojišťovny, měli byste zavolat hasiče-vyšetřovatele.

Pamatujte, že čas věnovaný pozornému dodržování pravidel bezpečného nakládání s topidly a komíny se vám mnohokrát vyplatí. Důsledná preventivní opatření ochrání zdraví vaše i vašich dětí a zabezpečí váš majetek před požáry.